

Sygn. akt I ACa 223/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 kwietnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Elżbieta Uznańska (spr.)
Sędziowie:	SSA Andrzej Szewczyk SSA Teresa Rak
Protokolant:	st.sekr.sądowy Beata Lech

po rozpoznaniu w dniu 10 kwietnia 2013 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa M. C.

przeciwko (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 21 grudnia 2012 r. sygn. akt I C 782/12

1. **oddala obie apelacje;**
2. **znosi wzajemnie pomiędzy stronami koszty postępowania apelacyjnego.**

Sygn. akt I ACa 223/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 10 kwietnia 2013 roku

Powódka M. C. wniosła pozew przeciwko (...) SA w W., w którym domagała się zasądzenia kwoty 140.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami. W uzasadnieniu podała, iż w dniu 8 marca 2001 roku na terenie Republiki Czeskiej w wyniku wypadku drogowego zginął jej ojciec B. Ł.. Samochodem, którym jechał jej ojciec kierował M. Ł., jej brat, który również zginął. Powódka powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazała, iż należy jej się zadośćuczynienie z tytułu straty osoby bliskiej, tj. ojca B. Ł.. Podała, że przez wiele lat z rodzicami i bratem tworzyli szczęśliwą i kochającą się rodzinę a łącząca ją z ojcem więź była niezwykle silna.

Strona pozwana wnosząc o oddalenie powództwa wskazała, że przyjęła swoją odpowiedzialność ubezpieczeniową za skutki wypadku, w którym zginął ojciec powódki. Podkreśliła jednak, że w dniu wypadku kodeks cywilny nie przewidywał możliwości dochodzenia zadośćuczynienia za krzywdę doznaną w wyniku śmierci osoby najbliższej na skutek deliktu. Strona pozwana zwróciła uwagę, iż przepis § 10 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów nie obejmował odpowiedzialności ubezpieczyciela za szkodę, której skutkiem jest naruszenie dóbr osobistych związanych z utratą osoby najbliższej.

Wyrokiem z dnia 21 grudnia 2012 roku Sąd Okręgowy w Tarnowie w pkt 1 zasądził od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 30.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 25 września 2012 roku; w pkt 2 w pozostałym zakresie powództwo oddalił; w pkt 3 zasądził od strony pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Tarnowie kwotę 1.500 zł tytułem uiszczenia części kosztów sądowych a pkt 4 zniósł wzajemnie koszty postępowania pomiędzy stronami.

Sąd I instancji ustalił następujący stan faktyczny: w dniu 8 marca 2001 roku na terenie Republiki Czeskiej w miejscowości B. miał miejsce wypadek drogowy, w wyniku którego zginął kierujący pojazdem marki M. M. Ł., jak również jego pasażer B. Ł.. Komenda Miejska Policji w B. odmówiła wszczęcia postępowania karnego przyjmując, że wyłącznie winnym spowodowania wypadku był nieżyjący M. Ł.. Zmarły B. Ł. był osobą żoną, pozostawił po sobie wdowę E. Ł. oraz liczącą wówczas 16 lat życia powódkę. Samochód marki M. był ubezpieczeniowy z tytułu odpowiedzialności cywilnej w (...) SA. Zakład (...) przyznał powódce kwotę 18.000 zł tytułem odszkodowania za pogorszenie się jej sytuacji życiowej wskazując, że uczy się ona w liceum ogólnokształcącym i ma w planach podjąć naukę na studiach. Zmarły ojciec powódki czynił starania o dom i rodzinę oraz o zapewnienie rodzinie bytu. W postępowaniu likwidacyjnym ani matka powódki ani sama powódka nie występowały o przyznanie im stosownego zadośćuczynienia. Po zgonie ojca sytuacja życiowa powódki uległa radykalnej zmianie. Powódka uczęszczała w tym czasie do liceum, później podjęła naukę na studiach wyższych. Silnie przeżyła śmierć ojca, miała problemy w szkole. Nigdy w tamtym czasie nie korzystała z pomocy psychiatrycznej bądź psychologicznej. Podjęła takie leczenie w ostatnim czasie, ale było to związane z tym, że urodziła chorego syna. Ponadto w okresie już po śmierci ojca przechodziła poważne choroby, leczyła się w szpitalu w K. - P.. Powódka pogodziła się ze śmiercią ojca, ale tęskni za nim i bratem. Odwiedza grób ojca za każdym razem, gdy jest w rodzinnym domu.

Sąd I instancji dał wiarę zeznaniom powódki słuchanej w charakterze strony. Sąd pominął wnioskowany przez powódkę dowód z opinii biegłego psychologa uznając jego przeprowadzenie za zbędne, gdyż z okoliczności przedstawionych w uzasadnieniu pozwu nie wynikało, że powódka w sposób odmienny niż większość osób w jej wieku i poziomie rozwoju umysłowego przeżyła śmierć ojca, jak również, że nadal występują u niej niekorzystne następstwa zdarzenia objawiające się ponadprzeciętną miarę w stosunku do typowych dla takiego stanu zachowań i reakcji. Sąd zaznaczył ponadto, że powódka wezwana do uiszczenia zaliczki na koszty opinii biegłego w określonym terminie jej nie uiszczyła pomimo zastosowania rygoru pominięcia dowodu.

Sąd Okręgowy wskazał, że co do zasady stan faktyczny w niniejszej sprawie był bezsporny za wyjątkiem oceny zakresu negatywnych następstw w życiu powódki, jakie nastąpiły w związku ze zdarzeniem z dnia 8 marca 2001 roku. Sąd nie podzielił poglądu, iż strona pozwana nie ponosi odpowiedzialności za zdarzenia sprawcze tj. wyrządzenie powódce przez sprawcę wypadku krzywdy w postaci spowodowania śmierci ojca. Sąd I instancji przywołał rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 9 grudnia 1992 roku w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz. U. z dnia 21 grudnia 1992 r.), które określa odpowiedzialność gwarancyjną pozwanego towarzystwa za skutki wypadku spowodowanego przez ubezpieczonego sprawcę. Sąd zwrócił uwagę, że zgodnie z § 10 ust. 1 tego rozporządzenia odszkodowanie z ubezpieczenia OC przysługuje, jeżeli posiadacz lub kierowca pojazdu mechanicznego są zobowiązani - na podstawie prawa - do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia. Każdorazowe powstanie odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierowcy pojazdu za szkodę wyrządzoną ruchem pojazdu innym

podmiotom pociąga za sobą również obowiązek wypłaty przez zakład ubezpieczeń świadczeń z tytułu ubezpieczenia OC w granicach odpowiedzialności posiadacza lub kierowcy pojazdu mechanicznego. Sąd I instancji zaznaczył, że na gruncie wykonania tego rozporządzenia powstała wątpliwość czy ochroną, zgodnie z treścią cytowanego § 10 rozporządzenia, objęte są żądania o treści takiej, jak zgłosiła powódka. Sąd zauważył, że Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 7 listopada 2012 roku wskazał, że „przepis § 10 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 marca 2000 roku w sprawie ogólnych warunków ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów nie wyłącza z zakresu ochrony ubezpieczeniowej zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosił odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c.”.

W ocenie Sądu Okręgowego podstawą dochodzonego roszczenia stanowi zatem przepis art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. Sąd podkreślił, że tęsknota za ojcem, ból związany z jego utratą, kradzież przedmiotów należących do ojca, jak również to, że w przekonaniu rodziny nie wyjaśniono dostatecznie okoliczności, w jakich doszło do wypadku należą do katalogu dóbr osobistych, co wynika między innymi z treści art. 23 k.c. stanowiącego, że katalog dóbr osobistych określony w tym przepisie ma charakter otwarty. Sąd I instancji zwrócił uwagę, że wypłacona powódce kwota 18.000 zł była wyłącznie rekompensatą za znaczne pogorszenie się jej sytuacji życiowej. Odszkodowanie wypłacone przez ubezpieczyciela nie zrekompensowało przy tym wszystkich ujemnych następstw w sytuacji materialnej powódki. Nie zawierało zatem w sobie elementów rekompensujących ujemne następstwa naruszenia sfery niematerialnej dóbr osobistych powódki. Sąd Okręgowy zauważył, że cytowana przez strony w toku postępowania uchwała Sądu Najwyższego z 2011 roku przemawia za uznaniem, żądanie powódki co do zasady zasługuje na uwzględnienie.

Zdaniem Sądu I instancji dochodzona kwota zadośćuczynienia była jednak znacząco wygórowana w stosunku do okoliczności, z jakich powódka wywodziła swe żądanie. Kryterium ustalenia wysokości zadośćuczynienia nie może być przede wszystkim wysokość zadośćuczynienia przyznawanego przez organy państwowe, bowiem stanowi ono element uznania władzy państwowej w ramach przysługującym mu imperium. Odpowiedzialność odszkodowawcza zakładu ubezpieczeń stanowi natomiast realizację stosunku zobowiązaniowego w ramach przyjętej za sprawcę szkody odpowiedzialności cywilnoprawnej. Sąd Okręgowy wskazał, że celem zadośćuczynienia jest naprawienie szkody niemajątkowej wyrażającej się krzywdą w postaci cierpień psychicznych, dlatego ustalając kwotę zadośćuczynienia należy mieć na uwadze rozmiar tych cierpień oraz wymóg ustalenia go w rozsądnych granicach, adekwatnych do aktualnych stosunków majątkowych. Zadośćuczynienie to nie jest zależne od pogorszenia sytuacji materialnej osoby uprawnionej i poniesienia szkody majątkowej, a jego celem jest kompensacja doznanej krzywdy, a więc złagodzenie cierpienia psychicznego wywołanego śmiercią osoby najbliższej i pomoc pokrzywdzonemu w dostosowaniu się do zmienionej w związku z tym jego sytuacji. Powołał się przy tym Sąd na wyrok SN z dnia 10.05.2012 r., IV CSK 416/11 i; wyrok SN z dnia 13.01.2012 r., I CSK 790/10. Sąd I instancji zauważył, że od momentu śmierci ojca powódki upłynęło już ponad 10 lat. W tym czasie powódka musiała zmagać się z własną chorobą, chorobą dziecka. Pogodziła się ze śmiercią ojca. Pamięta o traumatycznym zdarzeniu, ale potrafi doskonale funkcjonować w otaczającej ją rzeczywistości, przystosowała się z czasem do zmienionych warunków, w jakich znalazła się po zgonie ojca. W ocenie Sądu Okręgowego przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego psychologa było zbędne. Powódka nie jest bowiem zmuszona korzystać z opieki psychologicznej, nie manifestuje objawów nie przystosowania do normalnej egzystencji po zgonie ojca, w związku z czym zasady doświadczenia życiowego i ocena doniosłości takiego zdarzenia dla późniejszego życia osoby poszkodowanej wystarczały do prawidłowego wyliczenia należnej kwoty zadośćuczynienia dla powódki. Elementem, który miał wpływ na określenie wysokości należnego jej zadośćuczynienia, oprócz wpływu czasu, było również to, że sprawcą wypadku był brat powódki. Według Sądu Okręgowego kwota 30.000 zł stanowi odczuwalną wartość materialną dla powódki, jej wynagrodzenie wynosi bowiem około 1.500 zł miesięcznie. Sąd zwrócił uwagę, że powódka jest osobą młodą u progu kariery zawodowej a zasądzona kwota jest odpowiednikiem niemal jej dwuletniego zarobku.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego złożyła strona pozwana zaskarżając jego pkt 1, 3 i 4. Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła: a) pominięcie w ustaleniach faktycznych istotnych okoliczności, wynikających z zeznań powódki, a dotyczących jej twierdzeń, że nie uważa ona swojego brata za sprawcę wypadku i nie wierzy w jego winę oraz, że w

związku ze śmiercią swojego ojca B. Ł. nie dochodziłaby żadnych roszczeń odszkodowawczych od brata ani też od jego spadkobierców tj. żony i dziecka, z tytułu sprawstwa śmierci ojca; b) naruszenie poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie przepisu art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c.; c) naruszenie poprzez niewłaściwe zastosowanie przepisu § 10 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 marca 2000 roku w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz. U. Nr 26 poz. 310 ze zm.) w zw. z art. 822 § 1 k.c. W uzasadnieniu strona pozwana zakwestionowała możliwość zasądzenia powódce zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego złożyła również powódka zaskarżając go w części, tj. w zakresie pkt 2, 3 i 4. Wyrokowi temu zarzuciła naruszenie: a) art. 24 § 1 k.c. w zw. z art. 448 k.c. polegające na przyjęciu, iż zadośćuczynienie na jej rzecz na poziomie 30.000 zł jest adekwatne do krzywdy, jaką wywołała śmierć jej ojca; b) art. 227 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. polegające na pominięciu dowodu w postaci opinii biegłego psychologa; c) art. 235 § 1 k.p.c. polegające na ocenie dowodu biegłego jako bezzasadnego. Powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie od strony pozwanej na jej rzecz dalszej kwoty 50.000 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwoty 80.000 zł od dnia 25 września 2012 roku oraz zasądzenie od strony pozwanej na jej rzecz kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych. Powódka wniosła także o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego psychologa. W uzasadnieniu powódka zakwestionowała, że fakt niepodjęcia przez nią leczenia psychiatrycznego nie może wpływać na wysokość przyznanego jej zadośćuczynienia. Zaznaczyła, że Sąd nie uwzględnił, że w dniu wypadku była niepełnoletnia i musiała następnie wychowywać się w niepełnej rodzinie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacje obu stron nie zasługują na uwzględnienie. Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne dokonane w niniejszej sprawie przez Sąd Okręgowy, które w zasadzie były niesporne między stronami, i przyjmuje je za własne.

Nietrafny jest zarzut strony pozwanej zawarty naruszenia art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. Sąd Apelacyjny podziela wszystkie przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku oceny prawne. W świetle ugruntowanego już orzecznictwa Sądu Najwyższego (por. wyrok z dnia 14 stycznia 2010 r., IV CSK 307/09; uchwała z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10, wyrok z dnia 10 listopada 2010 r., II CSK 248/10, wyrok z dnia 11 maja 2011 r., I CSK 621/10, uchwała z dnia 13 lipca 2011 r., III CZP 32/11) trafnie Sąd Okręgowy uznał, że powódce, córce zmarłego w dniu 8 marca 2001 roku wskutek wypadku komunikacyjnego, jej ojca B. Ł., przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę.

Przywołana uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011 roku, jak i pozostałe powołane wyroki Sądu Najwyższego, jednoznacznie wskazują, że Sąd może przyznać najbliższemu członkowi rodziny zmarłego zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę na podstawie art. 448 w zw. z art. 24 § 1 k.c., także wtedy, gdy śmierć nastąpiła przed dniem 3 sierpnia 2008 roku. Argumenty przytaczane przez stronę pozwaną w apelacji były także już wcześniej przedmiotem analizy Sądu Apelacyjnego w Krakowie (por. wyrok z dnia 6 września 2012 roku, sygn. akt I ACa 739/12, Lex 1223205; wyrok z dnia 20 lutego 2013 roku, sygn. akt I ACa 26/13).

Należy zgodzić się ze stroną pozwaną, że przed rokiem 2008, kiedy to nowelizacją kodeksu cywilnego wprowadzono § 4 do art. 446 k.c. pokrzywdzeni dochodzący zadośćuczynienia za doznaną krzywdę rzadko powoływali się na art. 448 w zw. z art. 24 § 1 k.c. Jednakże w świetle konsekwentnego orzecznictwa Sądu Najwyższego, włącznie z przywołaną uchwałą z dnia 13 lipca 2011 roku istnienie takiej podstawy, tj. z tytułu naruszenia dobra osobistego w postaci więzi rodzinnej w stosunku do zdarzeń mających miejsce przed nowelizacją art. 446 k.c. w roku 2008, należy przyjąć.

W zakresie podnoszonej przez stronę pozwaną kwestii, czy umowy ubezpieczenia OC obejmują zadośćuczynienie za krzywdę należy zauważyć, że Sąd Najwyższy rozstrzygnął tę kwestię w uchwale z dnia 20 grudnia 2012 roku (sygn. akt III CZP 93/12, Biuletyn SN, Izba Cywilna, 2013/1) stwierdzając, że art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz. 1152 ze zm.) – w brzmieniu sprzed dnia 11 lutego 2012 roku – nie wyłączał z zakresu ochrony ubezpieczeniowej zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony

ponosił odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c. W konsekwencji zarzuty apelacji dotyczące tej kwestii są nietrafne. Podobnie należy ocenić przywoływany przez stronę pozwaną § 10 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 marca 2000 roku w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz. U. Nr 26 poz. 310 ze zm.) w zw. z art. 822 § 1 k.c. Z zapisu tego przepisu nie wynika, żeby odpowiedzialność ubezpieczyciela za szkodę w postaci naruszenia dóbr osobistych osób najbliższych osoby zmarłej, wywołaną śmiercią na skutek wypadku spowodowanego przez kierującego pojazdem mechanicznym, za którą ponosi odpowiedzialność, była wyłączona (por. uchwała SN z dn. 7.11.2012 r., III CZP 67/12, Biul.SN 2012/11/7, Lex 1230027).

Na skutek odmowy wszczęcia przez Komendę Miejską Policji w B. postępowania karnego z uwagi na uznanie, że wyłącznie winnym spowodowania wypadku był nieżyjący M. Ł., strona pozwana została wprawdzie praktycznie pozbawiona możliwości wykazania braku swojej odpowiedzialności, jednak w toku postępowania w niniejszej sprawie strona pozwana nie wykazała okoliczności wyłączających jej odpowiedzialność gwarancyjną poprzez choćby wskazanie, że powódka zrzekła się roszczenia. W związku z tym nie mają znaczenia w sprawie twierdzenia strony pozwanej, że Sąd I instancji pominął w ustaleniach faktycznych treść zeznań powódki, w których podawała, że nie uważa swojego brata za sprawcę wypadku i nie wierzy w jego winę oraz, że w związku ze śmiercią swojego ojca B. Ł. nie dochodziłaby żadnych roszczeń odszkodowawczych od brata ani też od jego spadkobierców z tytułu sprawstwa śmierci ojca. Takie stwierdzenia powódki nie oznaczają bowiem zrzeczenia się roszczenia względem strony pozwanej, jak i nie wyłączają jej odpowiedzialności z uwagi na charakter ubezpieczenia OC względem osób poszkodowanych i pokrzywdzonych przez ubezpieczonego sprawcę wypadku.

Bezasadna jest również apelacja powódki. Przywołane powyższej okoliczności dotyczące sposobu ustalenia na rzecz powódki zadośćuczynienia, jak i to, iż zdarzenie, na które powołuje się powódka dochodząc zadośćuczynienia miało miejsce ponad 12 lata temu oraz zakresu wpływu śmierci ojca na życie powódki – prowadzą do wniosku, że określone przez Sąd I instancji zadośćuczynienie należne powódce zostało w sposób prawidłowy ustalone na poziomie 30.000 zł. Wymaga podkreślenia, że zdarzenie, w którym zginęli ojciec i brat powódki było dramatycznym i tragicznym wydarzeniem, które w sposób nieodwracalny zmieniło jej życie. Wychowująca się w pełnej, czteroosobowej rodzinie wraz z rodzicami i bratem, powódka nagle została pozbawiona tej możliwości. Należy podkreślić, że utrata ojca i brata wpłynęła negatywnie na jej sferę psychicznych przeżyć, jednak jej zachowania mieściły się w zakresie normalnych reakcji na śmierć osoby najbliższej. Powyższe uzasadniło zatem zasądzenie na jej rzecz zadośćuczynienia pieniężnego, jednak nie w takiej wysokości jakiej żądała w złożonym pozwie, czy też następnie w apelacji. Kwota bowiem 140.000 zł, jak i wskazywana w apelacji kwota 80.000 zł, daleko odbiegają od sum zasądzanych w tego typu sprawach i nie uwzględnia faktu, iż skutki tragicznego zdarzenia na życie powódki nie wykroczyły poza uznawane za normalne następstwa śmierci osób najbliższych. W ocenie Sądu Apelacyjnego kwota 30.000 zadośćuczynienia zł jest adekwatna do krzywdy powódki, jakiej doznała przeszło dziesięć lat temu na skutek śmierci ojca w wypadku samochodowym. Należy równocześnie zauważyć, iż kwota zasądzona przez Sąd I instancji także w kontekście zarobków uzyskiwanych przez powódkę jawi się jako znacząca i rekompensująca doznaną krzywdę.

W ocenie Sądu Apelacyjnego w toku postępowania przed Sądem Okręgowym prawidłowo nie przeprowadzono dowodu z opinii biegłego psychologa na okoliczność skutków w sferze psychicznej doznanych przez powódkę w wyniku wypadku, w którym zginął jej ojciec i brat. Przede wszystkim należy zauważyć, że powódka została wezwana do wpłacenia zaliczki na poczet kosztów przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego pod rygorem pominięcia tego dowodu (k. 92'), czego jednak nie uczyniła. W związku z tym Sąd Okręgowy na rozprawie w dniu 19 grudnia 2012 roku trafnie pominął dowód z opinii biegłego (k. 112) a powódka reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika nie wniosła do protokołu zastrzeżenia uchybienia przepisom postępowania, co stosownie do zapisu art. 162 k.p.c. prowadzi do utraty prawa powoływania się na takie uchybienie w dalszym toku postępowania. Ponadto Sąd I instancji dokonując ustaleń w niniejszej sprawie prawidłowo uznał, że na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego możliwe jest ustalenie konsekwencji w sferze psychicznej, jakie spotkały powódkę w efekcie zdarzenia z dnia 8 marca 2001 roku. Sąd Okręgowy właściwie ustalił, że były to reakcje nie przekraczające normalnych konsekwencji śmierci osób najbliższych dla pozostałych członków rodziny i w związku z tym nie jest konieczne przeprowadzanie w sprawie

dowodu z opinii biegłego psychologa. Z tych samych względów Sąd Apelacyjny nie uwzględnił wniosku powódki o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego psychologa. W świetle powyższego zarzuty naruszenia art. 227 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c., jak i art. 235 § 1 k.p.c. należało uznać za nietrafne.

Z uwagi na bezzasadność zarzutów zawartych w apelacjach obu stron dotyczących zasądzenia przez Sąd Okręgowy na rzecz powódki kwoty 30.000 zadośćuczynienia zarzuty stron dotyczące kosztów postępowania przed Sądem I instancji nie zostały uwzględnione.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny w Krakowie w pkt 1 wyroku w działając na zasadzie art. 385 k.p.c. oddalił apelacje obu stron, a w pkt 2 wyroku na zasadzie art. 100 k.p.c., z uwagi na oddalenie obu apelacji, zniósł wzajemnie między stronami koszty postępowania apelacyjnego.